

Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejas atzinums par tematu “Baltās dūjas ceļš”: priekšlikums globālai miera veidošanas stratēģijai ES vadībā”

(pašiniciatīvas atzinums)

(2019/C 228/05)

Ziņotāja: **Jane MORRICE**

Pilnsapulces lēmums	15.2.2018.
Juridiskais pamats	Reglamenta 29. panta 2. punkts Pašiniciatīvas atzinums
Atbildīgā specializētā nodaļa	Ārējo attiecību specializētā nodaļa
Pieņemts specializētās nodaļas sanāksmē	15.1.2019.
Pieņemts plenārsesijā	20.3.2019.
Plenārsesija Nr.	542
Balsojuma rezultāts (par/pre/atturas)	160/3/2

1. Secinājumi un ieteikumi

1.1. Eiropas Savienība tika izveidota kā miera nesēja. Tā ir ieguvusi Nobela Miera prēmiju, bet nevar atļauties gulēt uz lauriem. Tā vietā Eiropas Savienībai kā mūsdienu lielākajam miera projektam būtu jāieņem tai pienācīgā pasaules līderes un paraugmodeļa vieta miera veidošanā Eiropā un pasaulē. Ņemot vērā būtiskās eksistenciālās problēmas, ar kurām šodien saskaras Eiropa, visaptverošo atjaunotni ES iestādēs un 100. gadadienu kopš Pirmā pasaules kara beigām, Eiropas integrācijas vēsturē šis ir piemērotākais brīdis, lai ES uzņemtos vadību, iezīmējot jaunu virzienu miera veidošanai visā pasaulē.

1.2. “Baltās dūjas ceļš” ir metaforiska un fiziska maršruta karte, kas rāda ceļu uz priekšu. Tajā ir ierosināta jauna, dinamiska globāla miera veidošanas stratēģija ES vadībā, kurā galveno uzmanību paredzēts pievērst konfliktu novēršanai, pilsoniskās sabiedrības iesaistei un efektīvai komunikācijai, izmantojot izglītību un informāciju, un Eiropas miera ceļam, kas sniedzas no Ziemeļīrijas līdz Nikosijai, lai fiziski iesaistītu iedzīvotājus, iekļaujot viņus ES miera procesā un nodrošinot iespējas sasniegt tā mērķi.

1.3. Lai to īstenotu, EESK aicina jaunajā ES budžetā velīt visās ES ārējo attiecību miera programmās ievērojami lielākus līdzekļus konfliktu novēršanai un panākt lielāku saskaņotību un kohēziju starp iekšējās un ārējās tirdzniecības, palīdzības, attīstības un drošības politiku.

1.4. EESK stingri iesaka lēmumu pieņemšanas procesā vairāk iesaistīt pilsonisko sabiedrību, izmantojot, piemēram, ES programmai PEACE Ziemeļīrijā līdzīgas ES miera veidošanas iniciatīvas visā pasaulē, kurās aktīvu ieguldījumu sniedz uzņēmumi, arodbiedrības un brīvprātīgā darba sektors.

1.5. Ņemot vērā programmas *Erasmus* panākumus, EESK aicina būtiski pastiprināt komunikācijas centienus, lai veicinātu izglītības un informācijas lomu sabiedrības iepazīstināšanā ar ES darbību miera veidošanas jomā, sekmēt pieredzes apmaiņu starp iekšējām un ārējām NVO un izveidot ES miera projektu zīmolu “Baltā dūja”, kas palielinātu to atpazīstamību ES un ārpus tās robežām.

1.6. Lai aktīvi iesaistītu iedzīvotājus, EESK ierosina izveidot miera ceļu no Ziemeļīrijas līdz Nikosijai, kas savienotu divas sašķeltas salas Eiropas pretējās pusēs. Kā liecina panākumi, ko guvuši tādi kultūras maršruti kā ceļš uz Santjago de Kompostelu, ceļotāji šādus maršrutus veic kā svētceļojumus vai ar mērķi vairāk uzzināt par dažādām kultūrām, mijiedarbojoties ar citiem cilvēkiem. “Baltās dūjas ceļā” viņi arī apgūs miera mantojumu, kas ir Eiropas Savienības pamatā.

1.7. “Baltā dūja” ir īru svētceļnieka Kolumbāna (*Columbanus*), ko uzskata par Eiropas vienotības svēto aizbildni, vārda tulkojums. Viņš ir arī motociklistu svētais aizbildnis. Sekojot viņa sākotnējam maršrutam no Īrijas uz Franciju, Šveici, Austriju un Itāliju, “Baltās dūjas ceļš” šķērsos bijušās karu un konfliktu norises vietas, piemēram, Rietumu fronti, Dienvidtiroli un Balkānus. Tas būs arī virtuāls ceļš, kas kalpos kā augsti tehnoloģiska vēstures mācību grāmata par ES ceļu no kara līdz mieram un kas mudinās uz dzīvesveidu un mācīšanos, ko iezīmē tādas ES vērtības kā cieņa, iecietība un savstarpēja sapratne.

1.8. EESK aicina ES izstrādāt jaunu globālu miera veidošanas stratēģiju ar trim virzieniem:

1. virziens. Konfliktu novēršana, pilsoniskā sabiedrība, saskaņotība

- Miera veidošanai paredzētā finansējuma divkāršošana visās saistītajās ES politikas jomās, pievēršot galveno uzmanību konfliktu novēršanai, izlīgumam un kultūru dialogam, kas veicina iecietību un cieņu ES un ārpus tās robežām,
- strukturēta pilsoniskās sabiedrības iesaiste visos lēmumu pieņemšanas līmeņos ES ārējo attiecību politikā un programmās, kas attiecas uz miera veidošanu,
- lielāka kohēzija un saskaņotība starp ES aizsardzības, palīdzības, tirdzniecības un konfliktu risināšanas stratēģijām visās tajās valstīs, kurās ES darbojas pasaules mērogā,
- ar miera veidošanu, Eiropas pilsoniskumu, savstarpēju cieņu un iecietību saistītu komponentu iekļaušana tādās jaunatnes programmās kā *Erasmus* un “Eiropas Solidaritātes korpuss”,
- ciešāka koordinācija aģentūru un starpvalstu līmenī un pieredzes apmaiņa ar vietējām, nacionālām un starptautiskām valsts un nevalstiskām miera veidošanas organizācijām.

2. virziens. Informācija, komunikācija, izglītība

- Apmācība par starpniecību, sarunu vešanu un dialogu starp vietējām, nacionālām un starptautiskām miera veidošanas NVO,
- stimuli mācīšanās un mācīšanas veicināšanai terciārā, vidusskolas un pamatskolas līmenī visā ES par Eiropas integrāciju, miera veidošanu un pilsonisko līdzdalību,
- Eiropas miera veidošanas centru izveide Belfāstā un Nikosijā un mācību centru, kas savieno stratēģiskus objektus “Baltās dūjas ceļā”, izveide,
- baltās dūjas simbola oficiāla atzīšana ES par visu ES miera projektu “preču zīmi” un pastiprināts pienākums projektos publiskot ES atbalstu,
- lielāki centieni Eiropas Komisijas līmenī, lai popularizētu ES miera projektus, izmantojot zīmolu “Baltā dūja”.

3. virziens. Eiropas miera ceļš

ES darba grupas “Baltā dūja” izveide ar mērķi uzsākt un atbalstīt:

- apspriešanos ar vietējām pašvaldībām, reģionālajām struktūrām, ar “Baltās dūjas ceļu” saistītu citu, jau izveidotu maršrutu (tādu kā “Rietumu frontes ceļš”), muzeju un kultūras objektu pārstāvjiem,
- ciešāku sadarbību ar tādām starptautiskām organizācijām kā ANO, UNESCO, NATO un Eiropas Padome,
- tīklu veidošanu ar maratonu, pārgājieni, riteņbraukšanas un motobraukšanas un citām pilsoņu iniciatīvām,
- apvienības *Friends of Columbanus* pieteikuma iesniegšanu Eiropas Padomei oficiālai atzīšanai par Eiropas kultūras maršrutu, kas būtu viens no “Baltās dūjas ceļa” atzariem,
- loģistikas sagatavošanu, lai izveidotu ceļu, kas savieno Īriju ar Kipru, šķērsojot bijušās konfliktu zonas, ar atzariem uz vietām, kuras ir devušas ievērojamu ieguldījumu miera veidošanā, piemēram, Skandināvijas, Centrāleiropas un Austrumeiropas valstīm,
- finansiāla un tehniska atbalsta nodrošināšanu virtuālajam “Baltās dūjas ceļam”, ko varētu izmantot skolās un koledžās visā Eiropā kā augsti tehnoloģisku nākotnes vēstures mācību grāmatu,
- atbalstu “Baltās dūjas ceļa” interaktīvai tiešsaistes versijai, kurā būtu sasaistīti miera veidošanas procesam svarīgi objekti un centri un iekļauts stāstījums tiem, kam nav iespēju veikt ceļojumu kājām.

2. Vispārīga informācija

2.1. Nopietnās problēmas, ar kurām šobrīd saskaras ES, apdraud Eiropas ideālus pašos pamatos. Bēgļu un imigrācijas pieplūdums, finanšu krīzes sekas, taupības režīms, ekstrēmisms, draudi drošībai, politiskās polarizācijas pieaugums un *Brexit* ietekme ir satricinājuši pašus ES pamatus. Eiropas Savienība vairs nevar palikt pasīva, un tai ir jāīsteno atbilstoši pasākumi, ja tā vēlas saglabāt visilgāko miera periodu Eiropā. Ņemot vērā šo ļoti nestabilo situāciju, ES ir jāreaģē ar pozitīvu, vērienīgu, radošu un konstruktīvu rīcību un redzējumu, kas atspoguļo Eiropas projekta pamatzdevumu – sekmēt un uzturēt mieru.

2.2. ES miera projekta panākumi nozīmē, ka eiropiešu jaunās paaudzes ir ļoti attālinātas no kara realitātes. Atgādinot iedzīvotājiem par šā projekta pirmsākumiem, Eiropas Savienība atjauno saistošu ideālu, kas sekmēs uzticību ES un tās misijai. Lai to sasniegtu, ES ir aktīvāk jāiesaistās miera veidošanā ne vien visā pasaulē, bet arī pašā Eiropā. Apmainoties ar informāciju par vietējo konfliktu risināšanu, kompromisu un vienprātības panākšanu starp dažādām kultūrām, kopienām un valstīm, ES var stiprināt un veicināt savas pamatvērtības – brīvību, taisnīgumu, vienlīdzību, iecietību, solidaritāti un demokrātiju ES un ārpus tās robežām.

2.3. Valstīm, kas atrodas ārpus tās, Eiropas Savienība būtu jāredz kā globāla miera, demokrātijas un cilvēktiesību aizstāve. Tomēr konflikti Sīrijā, Afganistānā, Jemenā un citur liek kritiski izvērtēt ES reakciju uz humanitārajām krīzēm, kuras seko karadarbībai. Lai sasniegtu izvirzītos mērķus un principus, ES ir morāls pienākums aizsargāt konfliktos ierautu nevainīgu cietušo, jo īpaši bērnu, dzīvības, un tas ir svarīgāks par jebkādam ģeopolitiskām vai ekonomiskām interesēm. ES fondi var sniegt ievērojamu ieguldījumu dzīves uzlabošanā šajās zonās, bet rezultāti ir ierobežoti. Koncentrējoties uz konfliktu novēršanu teritorijās, kurās ir apdraudēts miers un drošība, un cieši sadarbojoties ar pilsonisko sabiedrību, ES var nodrošināt lielāku iesaistīšanos vietējā līmenī un palielināt ilgstoša miera iespēju.

2.4. Pamatojoties uz pieņēmumu, ka katrs miera pasākumos ieguldītais euro palīdz ietaupīt septiņus euro aizsardzības jomā, EESK mudina Eiropas Savienību priekšlikumos par jauno ES budžetu (daudzgažu finanšu shēmu 2021.–2027. gadam) miera veidošanas pasākumus noteikt par prioritāti. Eiropas Komisijas ierosinātajā jaunajā Eiropas Miera nodrošināšanas fondā, kura apjoms ir 10 miljardi EUR, būtu jāizveido patiens miera veidošanas virziens ar vietējās un starptautiskās pilsoniskās sabiedrības ieinteresēto personu aktīvu iesaisti, praktisku divvirzienu apmaiņu, zināšanu nodošanas centriem un stratēģiju tā vēstījuma izplatīšanai visā pasaulē. EESK arī aicina pilnīgi īstenot 2016. gada globālo ārpolitikas un drošības politikas stratēģiju – konfliktu novēršanu, cilvēku drošības veicināšanu, vērsanos pret nestabilitātes pamatcēloņiem un darbošanos ar mērķi veidot drošāku pasauli.

3. Konteksts – pieminēt, atzīmēt, komunicēt

3.1. Gadā, kad apritēja 100 gadi kopš Pirmā pasaules kara beigām, ES iedzīvotāji ne tikai pieminēja kritušos, bet arī pārdomāja konfliktu sekas. Analizējot ceļu, kas ir novedis pie miera, politikas veidotāji apgūst vēstures mācības un labāk izprot, kā iesakņojās miera process. Nozīmīgāko miera periodu pieminēšana atgādina par kara mantojumu un pēckara periodā dominējošo solidaritātes garu. Nākamajos gados tiks atzīmēti tādi svarīgi notikumi kā 30 gadi kopš Berlīnes mūra krišanas un miera Libānā (2019), kā arī 25 gadi kopš Deitonas miera līguma (2020), bet 2018. gadā tika atzīmēta arī Lielās piektdienas vienošanās/Belfāstas nolīguma 20. gadadiena un Kolumbijas miera līguma otrā gadadiena. Uzsverot atbalstu šiem līgumiem, ES veicina savu centienu vērtību visā pasaulē.

3.2. Saistībā ar Eiropas Kultūras mantojuma gadu centienos panākt, lai Eiropas pieredze konfliktu risināšanā kļūtu par spēku lielāka labuma vārdā, būtu jāiekļauj būtiska jauna kultūras sastāvdaļa. Kultūras diplomātiju kā svarīgu instrumentu ES starptautiskajās diplomātiskajās attiecībās ir uzsvērusi Eiropas Komisijas Augstā pārstāve *Federica Mogherini*. Piemēri, sākot ar kultūras mantojuma objektu aizsardzību un beidzot ar kultūras identitātes un valodas veicināšanu, apliecina, ka kultūras diplomātija palīdz radīt stabilu politiku, kurā dažādas etniskās/nacionālās un reliģiskās/lingvistiskās grupas jūtas droši un ir vairāk gatavas miermīlīgi iesaistīties. Atzīstot kultūras diplomātijas nozīmi ārējās attiecībās, jānorāda, ka Eiropas augošās iekšējās polarizācijas apstākļos šī koncepcija ir vienlīdz piemērojama, lai risinātu nesaskaņas ES iekšienē. Sestā gadsimta īru svētceļotājs Kolumbāns⁽¹⁾, kurš ir raksturots kā svētais aizbildnis vienotai Eiropai, sniedz mantojumu, vēstījumu un kultūras saikni jaunai globālai ES stratēģijai ar mērķi veicināt kopīgu izpratni un rīcību miera ceļā. Tāpēc šajā iniciatīvā ir izmantots viņa vārds, kas vienlaikus ir starptautisks miera simbols – baltā dūja.

4. “Baltās dūjas ceļš”

Apvienojot mūsdienu sociālās mijiedarbības metodes ar seniem informācijas izplatīšanas veidiem, “Baltās dūjas ceļš” iezīmē jaunu virzienu ES, savienojot tās pagātni, tagadni un nākotni.

⁽¹⁾ Sestā gadsimta īru svētceļotājs, ko ES dibinātājs *Robert Schuman* ir raksturojis kā “svēto aizbildni visiem tiem, kuri vēlas veidot vienotu Eiropu”.

4.1. **Būt priekšgalā – sekmēt ES vadošo lomu globālā miera veidošanā**

Aktīvi atbalstot stabilas, taisnīgas, godīgas un pārtikušas sabiedrības veidošanu visā pasaulē, ES darbība ir plašāka nekā miera veicināšana. Lai arī ES centieni var ne vienmēr būt tik sekmīgi, kā gribētos, ES vērtību veicināšana mudina konfliktu skartās valstis atteikties no vardarbības. Vērtīgi piemēri ir ES programma PEACE Ziemeļīrijā un ES atbalsts Kolumbijas miera procesam. Vēl viens iesaistīšanās piemērs ir 2015. gada ES Jaunatnes stratēģija, kuras mērķis ir novērst jauniešu marginalizāciju ES. ES varētu uzņemties vadību globālā miera veidošanā, arī nodrošinot lielāku saskaņotību un kohēziju starp tās stratēģijām kultūras, aizsardzības, palīdzības, tirdzniecības un konfliktu risināšanas jomā un sadarbību ar starptautiskām aģentūrām.

4.2. **Rādīt ceļu – ar informācijas, komunikācijas un izglītības palīdzību**

Sniedzot paraugu un popularizējot savas pamatvērtības, ES var rādīt ceļu, radošāk iesaistoties informācijas, komunikācijas un izglītības stratēģijās. Būtiska nozīme ir pieredzes apmaiņai starp miera veidošanas aktīvistiem Eiropā un ārpus tās robežām. Īpaši svarīga nozīme ir Eiropas Miera centru izveidei, kā ierosināts iepriekšējos atzinumos⁽²⁾, lai sniegtu apmācību starpniecības, sarunu, dialoga un konsensa veidošanas jautājumos, un darbam partnerībā ar pilsoniskās sabiedrības miera veidotājiem. Popularizējot savu darbu ar labi nodrošinātām un precīzi mērķorientētām izglītības un informēšanas programmām, ES veicina izpratni par savu lomu un pamato savus centienus iedzīvotājiem, apliecinot multikulturālas iesaistīšanās vērtību un palīdzot atjaunot ticību Eiropas projekta pirmsākumam.

4.3. **Iet ceļu – visiem pieejams kultūras maršruts**

4.3.1. Šis pastāvīgais miera ceļš no Ziemeļīrijas līdz Nikosijai iesaistīs cilvēkus no visiem sabiedrības slāņiem fiziskos un garīgos centienos veidot jaunas draudzības saites un tikties ar domubiedriem, kas ir gatavi dalīties pieredzē par konfliktiem. Šis kultūras maršruts, sekojot Kolumbāna pēdās, sniegsies cauri visai Eiropai arī ārpus svētceļnieka sākotnējā ceļa no Īrijas uz Itāliju un šķērsos vietas, kuras savulaik smagi skārusi karadarbība un konflikti, piemēram, Rietumu fronti, Dienvidtiroli un Balkānus, visā savā garumā savienojot cilvēkus un vietas. Ceļotājiem būs iespēja uz klausīt stāstus gan par konfliktu ilgstošajām sekām, gan – kas ir vēl svarīgāk – par miera veidošanas mehānismiem. “Baltās dūjas ceļš” tiks izveidots arī mācību centri un atzari uz Eiropas ziemeļu, austrumu, centrālo un dienvidu daļu, ļaujot ceļotājiem izvēlēties maršrutus un iekļaut tajos dažādu objektu apmeklējumus pēc saviem ieskatiem. Jānodrošina, lai “Baltās dūjas ceļš” atzari sniegtos gan ES teritorijā, gan ārpus tās, tādējādi atzīstot ne vien ceļus fiziskā izpratnē, bet arī kultūras saiknes, piemēram, ar Skotiju – īpaši Jonas salu, un miera veidošanas saiknes ar tādām pasaules vietām kā Ukraina un Tuvie Austrumi. Būtu jārada iespējas pievienoties arī jau plaši pazīstamiem maršrutiem, piemēram, Santjāgo svētceļnieku maršrutam.

4.3.2. Tiem, kam nav iespēju veikt “Baltās dūjas ceļu” kājām, būs pieejams tiešsaistes portāls, kas piedāvās virtuālu un interaktīvu pieredzi ar audiovizuāliem komponentiem no katra objekta un tiem pašiem audiotāstiem par vēsturi, kas tiks uz klausīti ceļojuma laikā. Virtuālais ceļš tiks izmantots arī kā mācību līdzeklis skolās izglītošanai par miera veidošanu, kā arī radošuma un izpratnes tālākai veicināšanai, balstoties uz vietējiem pagātnes notikumiem un potenciālo saikni ar maršrutu, lai sekmētu plašu piederības sajūtu visā ES un ārpus tās. Tas tiks modelēts uz tās tehnoloģijas bāzes, ko izmanto kadetu apmācībai civiliedzīvotāju aizsardzībā un konfliktu novēršanā, un ļaus gūt virtuālās realitātes pieredzi par konfliktiem un miera veidošanu. Kā tehnoloģiska mācību grāmata tas atbildīs digitālā laikmeta izglītības prasībām un papildinās ilggadējās mācību metodes, kurās galvenā uzmanība vairāk ir veltīta kara kurinātājiem, nevis miera veidotājiem.

5. **Jauns ES budžets (DFS), kas paredzēts, lai maksimāli palielinātu miera veidošanas centienus un pilsoniskās sabiedrības iesaisti**

5.1. Lai gan miera veidošanas risinājumu meklējumos nav vienkāršu atbilžu, ir veidi, kā mainīt stratēģijas un prioritātes, lai mazinātu vissmagākās konfliktu sekas. ES budžeta atjaunošana šajā ziņā sniedz vērtīgu izdevību, radot “saskaņotību, koordināciju un savstarpēju papildināmību” starp ES miera veidošanas politikas pasākumiem un EK iekšienē, kur struktūru sarežģītības dēļ praktiskā koordinācija starp EADD un citām struktūrvienībām ir apgrūtināta. Tāpat ir jānodrošina saskaņotība starp ES politikas pasākumiem tirdzniecības, palīdzības, drošības un attīstības jomā un jāatzīst nepieciešamība integrēt politiku un praksi starp ES iestādēm, dalībvalstīm un citiem lielākajiem līdzekļu devējiem.

⁽²⁾ EESK atzinums par Ziemeļīrijas miera procesu, 23.10.2008. (OV C 100, 30.4.2009., 100. lpp.).

EESK atzinums par tematu “ES loma miera veidošanā ārējās attiecībās: paraugprakse un perspektīvas”, 19.1.2012. (OV C 68, 6.3.2012., 21. lpp.).

5.2. Koncentrēšanās uz konfliktu novēršanu

Jaunā ES budžeta priekšlikumos 2021.–2027. gadam saistībā ar ārējām darbībām lielāka prioritāte ir jāpiešķir miera veidošanai. Šie priekšlikumi ietver budžeta palielinājumu drošībai par 40 % līdz 4,8 miljardiem EUR, jaunu Aizsardzības fondu 13 miljardu EUR apmērā, 6,5 miljardus EUR "militārajai mobilitātei" ar Eiropas infrastruktūras savienošanas instrumenta starpniecību un ārējās darbības finansējuma palielinājumu par 26 % līdz 120 miljardiem EUR. Īpaši svarīgs ir Eiropas Komisijas priekšlikums par ārpusbudžeta Eiropas Miera nodrošināšanas fondu 10,5 miljardu EUR apmērā kopīgai iesaistei trešās valstīs, jo tas ir ideāls veids, kā nodrošināt, lai ES rīcība patiesi kalpotu konfliktu novēršanai. Eiropas Savienība 2017. gadā pieņēma regulu, ar ko izveido jaunu atbalstu saskaņā ar Stabilitātes un miera veicināšanas instrumentu (IcSP), lai sekmētu militāro dalībnieku spēju veidošanu – spēju veidošanu drošības un attīstības atbalstam (CBSD). Eiropas miera veidošanas koordinācijas birojs (EPLO) atkārtoti pauž bažas par to un norāda, ka ir vajadzīgs lielāks pilsoniskās sabiedrības ieguldījums.

5.3. Pilsoniskās sabiedrības iesaiste – uzsvars uz sieviešu un jauniešu lomu

Arvien vairāk tiek atzīts, ka pilsoniskajai sabiedrībai ir izšķiroša loma jebkuras miera veidošanas stratēģijas efektivitātes un ilgtermiņa ilgtspējas nodrošināšanā. Sadarbība ar vietējiem dalībniekiem ļauj ne vien labāk izprast konflikta situāciju no vietējā skatpunkta, bet nodrošina arī lielāku vietējā līmeņa atbildību par procesu, palīdzot veicināt konflikta specifiskai atbilstošāku miera veidošanu un pozitīvu atbalstu. ANO Rezolūcijā Nr. 2419 ir uzsvērtā jauniešu loma sarunās par miera nolīgumiem un to īstenošana, bet ANO rezolūcijā Nr. 1325 ir runāts par sieviešu lomu. Būtiska loma pilsoniskās sabiedrības mobilizācijā ir arī arod biedrību darbībai un uzņēmumiem – gan lieliem, gan maziem. Neaizsargātām grupām, jo īpaši cietušajiem, ir jāsaņem specializēta aprūpe, un svarīga nozīme ir arī labu kaimiņattiecību pieejai kopienā un darbavietā pastāvošajās attiecībās. Strukturēts dialogs starp ES un pilsonisko sabiedrību arī rada novatoriskas un ilglaicīgas saiknes, par ko EESK ir pārliecinājies attiecībās ar ES kaimiņvalstīm Āfrikā, Āzijā un ārpus tām.

5.4. ES izpratnes veicināšana

Ņemot vērā, ka iedzīvotāju izpratne par ES miera veidošanas pasākumiem ir ierobežota, jaunajā budžetā lielāks uzsvars jāliek uz informācijas, komunikācijas un izglītības stratēģijām, jo īpaši tradicionālo un sociālo mediju izmantošanu. Kamēr pastāv reālas bažas par sociālo mediju radītajiem draudiem un potenciālo apdraudējumu demokrātijai, netiek pilnīgi izmantotas mediju iespējas ieviest pozitīvas pārmaiņas. Miera žurnālistikai, kultūras diplomātijai un kultūru dialogam ir vajadzīgi lielāki resursi jaunajā ES budžetā. Būtiska loma ir arī izglītībai, mācot bērnus un jauniešus būt ne tikai iecietīgiem, bet arī cienīt atšķirības. To apliecina īpašā ES programmu organizācija un integrētās izglītības kustība Ziemeļīrijā.

5.5. Dalīšanās paraugpraksē

ES ir liela pieredze tādos reģionos kā Dienvidaustrumāzija, Tuvie Austrumi, Centrālamerika, Balkāni un Subsahāras Āfrika. Dažas iniciatīvas ir bijušas ļoti sekmīgas, dažas – mazāk veiksmīgas. Mācoties no vēstures, ES ir jāievēro un jāveicina ētiska pieeja iesaistei, kuras piemērs ir leguves rūpniecības pārredzamības iniciatīva⁽³⁾, kas, sekmējot pilnīgas līdzdalības procesus, kuros iesaistīta pilsoniskā sabiedrība, palīdz apkarot ekspluatāciju un korupciju un veicināt labu pārvaldību. Šī pieredze, sliktā vai laba, ir jāņem vērā politikas veidošanā. Lai arī nav viena visām situācijām piemērota risinājuma, ir pamatprincipi, kas ir kopīgi konfliktu zonām un ko nevar ignorēt. Šī dalīšanās ar pieredzi būtu vairāk jāizvērs, jo īpaši starp ES iekšējo un ārējo darbību, kurā līdz šim ir trūkusi sistematiska pieeja attiecībā uz kopīgu mācīšanos. Šī ir garām palaista iespēja un nozīmīgs politikas trūkums, kas ir jānovērš.

5.6. Turpmākā virzība

Kara piemiņas simtgade un miera un kultūras mantojuma godināšana ir piemērots brīdis, lai ES vēlreiz apliecinātu savu vērtību pasaulē ne tikai kā ekonomiska lielvara, bet arī kā pasaules līdere miera veidošanā, nodrošināšanā un veicināšanā. Pievērsoties mieram laikā, kad ES un aiz tās robežām nākas saskarties ar terorisma draudiem, ES var izmantot savu pieredzi kā piemēru tam, ka miers ir sasniedzams, bet par to pastāvīgi jārūpējas, lai veicinātu kultūru dialogu, iecietību, solidaritāti un savstarpēju cieņu.

"Baltās dūjas ceļš" ir fizisks un virtuāls miera maršruts ceļotājiem un vienlaikus maršruta karte globālai miera veidošanas stratēģijai ES vadībā, tāpēc to var salīdzināt ar vaduguni, kas rāda, kā dzīvot, mācīties un mijiedarboties arvien globalizētākā pasaulē. Sanākot kopā, cilvēki no visas ES un aiz tās robežām – jauni un veci, no atšķirīgiem sociālekonomiskiem, paaudžu, reliģiskiem, kultūras un sabiedrības slāņiem – uzzinās par dažādām kultūrām un tradīcijām un veidos jaunas saiknes, pamatojoties uz labāku izpratni par ES vērtībām.

⁽³⁾ Kā minēts EESK atzinumā par tematu "Svarīgāko ES importa preču nodrošināšana ar pašreizējo ES tirdzniecības politiku un citām saistītajām politikas jomām", 16.10.2013. (OV C 67, 6.3.2014, 47. lpp.).

Ar baltās dūjas simbolu, kas rādītu, kādā virzienā doties, "Baltās dūjas ceļš" būtu ne vien vēsturisks pamats ES miera veidošanai visā pasaulē, bet arī jauns redzējums Eiropas Savienībai un cerību stars arvien sarežģītākā laikā.

Ja miera veidošanas politikā ir griba, tad ir arī "Baltās dūjas ceļš".

Briselē, 2019. gada 20. martā

Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejas

priekšsēdētājs

Luca JAHIER
